

Ptujski tednik

ŠTEV. 36

Ptuj, 20. septembra 1957

LETNIK X.

Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Ure-
juje uredniški odbor — Odgovorni urednik Anton Bauman — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna —
Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

Oktober bomo volili Volilna pravica in volitve v obč. odbore

Čprav nas loči od volitev v občinske ljudske odbore še dober mesec dni, se vendar že sedaj na terenu postavlja vprašanje, kdo vse bo lahko pri teh volitvah sodeloval. To vprašanje se postavlja zlasti glede volitev v občinske zbornice, in sicer v zvezi s pregledom splošnih volilnih imenikov in popravki v njih. Ker se večkrat ne dajo volivcem pravilna ali vsaj ne zadostno jasna pojasnila, je prav, če si to vprašanje nekoliko bližje ogledamo.

Občinski zbor je splošno predstavniško telo prebivalcev občine, ki ga volijo vsi državljani v občini za razliko od občinskega zbora proizvajalcev, ki je predstavniško telo proizvajalcev zaposlenih oziroma včlanjenih v gospodarskih organizacijah na območju občine, in ga volijo samo ti proizvajalci. Oba zbora skupno bosta sestavljala novi občinski ljudski odbor.

Ker je občinski zbor splošno predstavniško telo občine, ga bodo volili vsi prebivalci občine, ki imajo volilno pravico v tisti občini in jo lahko tam izvršujejo v smislu našega republiškega zakona o volitvah in odpadku odbor-
nikov ljudskih odborov (1. člen) ter zveznega zakona o spremembah in dopolnitvah splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (29. člen). Volilna pravica se izkazuje ozir. se lahko izvršuje le, če je državljan vpisan v splošni

volilni imenik. Volilni upravičenci za volitve v občinski zbor bodo po določbi navedenega zakona vsi državljani, ki so na območju občine vpisani v splošni volilni imenik. V volilnem imeniku občine pa so seveda vpisani le tisti volilci, ki tam stalno prebivajo. Če se volivec z območja te občine začasno odseli v drug kraj, ker gre na primer na sezonsko delo, na študij, na odsluženje vojaškega roka, na oroženje vaje in podobno, ostane praviloma vpisan v splošnem volilnem imeniku v domači občini. Če se volivec preseli v drug kraj in se hoče tam vpisati v splošni volilni imenik, mora biti poprej izbrisan iz volilnega imenika svojega prejšnjega prebivališča in mora o tem predložiti ustrezno potrdilo. Ko se razpiše volitve, se lahko vrše popravki v volilnem imeniku največ še 14 dni po razpisu volitev.

Zaradi tega osebe, ki začasno stanujejo izven območja svoje občine (to je občine, v kateri sicer stalno prebivajo in so tam vpisane v splošnem volilnem imeniku), ne bodo mogle glasovati pri volitvah v občinski zbor občine, na katere območje se začasno nahajajo in tam niso vpisane v volilnem imeniku. Lahko pa bodo volile v občinski zbor svoje občine, kjer so vpisane v splošnem volilnem imeniku, če se bodo na dan volitev tam nahajale. Takšna zakonska ureitev je razumljiva, saj gre za predstav-

niško telo občine, na čigar sestavi so neposredno zainteresirani pripadniki komune, to se pravi tisti, ki v njej stalno živijo.

Pri volitvah v občinske zbornice zakon o volitvah in odpadku odbor-
nikov ljudskih odborov ne pozna glasovanja s potrdili in glasovanja po pošti. V tem je razlika od načina glasovanja, ki je uveljavljen v zakonu o volitvah poslancev za zvezni zbor zvezne ljudske skupščine. Pri volitvah zveznih poslancev lahko volivec, ki je na dan volitev v zvezi z zaposlitvijo, študijem ali po službenem opravilu izven svojega stalnega prebivališča (kjer je vpisan v volilnem imeniku), glasuje s potrdilom v kraju, v katerem se trenutno nahaja, in sicer za kandidate, ki so v tem kraju postavljeni. Osebe, ki so na odsluženju kadrovskega roka ali na orožnih vajah oziroma, ki se na dan volitev nahajajo v ino-
zemstvu, glasujejo pri volitvah za poslance zvezne skupščine na posebnih vojaških voliščih oziroma na voliščih pri diplomatskih predstavništvih, in sicer za kandidate v volilnem okraju, kjer so te osebe vpisane v splošnem volilnem imeniku. Noben izmed teh dveh načinov glasovanja ni možen pri volitvah v občinske zbornice.

Treba je tudi opozoriti na to, da bo volivec v občini, kjer je vpisan v splošnem volilnem imeniku, lahko glasoval samo osebo na volišču v območju tiste volilne enote, kjer je vpisan v volilni imenik. Vsaka občina je namreč za volitve odbor-
nikov ljudskih odborov občinskega zbora razdeljena na volilne enote, to je na ožja območja, v katerih se bo volil po en odbornik oziroma izjemoma tudi več. V vsaki volilni enoti bodo volilci izmed kandidatov, ki jih

je zbor volivcev tiste volilne enote določil, volili odbornika, in sicer samo volilci tiste volilne enote, to je volilni upravičenci, ki po podatkih splošnega volilnega imenika tam stalno prebivajo in imajo zato tudi pravico tam glasovati pri volitvah. Volivec bo na območju tiste volilne enote lahko glasoval le na volišču, ki bo določeno za ožje območje, v katerem volivec stanuje. S potrdilom, da je vpisan v volilni imenik na območju drugega volišča oziroma druge volilne enote v okviru tiste občine, bo glasoval le član volilnega odbora, to je volilnega organa, ki neposredno vodi volitve na volišču.

Končno tudi pogoji za izvrševanje aktivne volilne pravice, to je pravice voliti, ter pasivne volilne pravice, to je pravice, biti voljen v občinski zbor, niso izenačeni. Medtem ko lahko voli v občinski zbor določene občine samo državljani, ki je na območju tiste občine oziroma za območje volilne enote v tisti občini vpisan v splošni volilni imenik, pa lahko kandidira in je izvoljen za odbornika občinskega zbora vsak državljan FLRJ, ki ima splošno volilno pravico, ne glede na to ali je državljan LRS in v katerem kraju je na območju FLRJ vpisan v volilnem imeniku.

Razlike v načinu izvrševanja aktivne in pasivne volilne pravice oziroma o načinu glasovanja pri volitvah v občinske zbornice in v zvezno skupščino povzročajo prav sedaj na terenu večkrat nejasnost o tem, kdo bo lahko volil in kako bo volil v občinski zbor. Pri pojasnjevanju tega vprašanja volivcem je zato predvsem potrebno, da se za te razlike ve.

(Po »Slov. poročevalcu«)

Ze črček prepeva...

OBISK PRIJATELJEV

Obisk poljske partijske in vladne delegacije s prvimi sekretarjem CK Združene poljske delavske partije Gomulko in ministrskim predsednikom Cyrankiewiczem na čelu so jugoslovanski narodi toplo pozdravili. Ni zgolj naključje, da so visoki gostje obišli na vsakem koraku ono pri-
srčnost in toploto, ki jo lahko nekdo izkazuje samo svojemu prijatelju.

Toda obisk so z velikim zanimanjem spremljali tudi v tujni. V Jugoslavijo je prišla delegacija one dežele, ki je — podobno kakor naša — odločno krenila po lastni, svojemu razvoju in zgodovinski značilnosti najprimernejši poti v socializem. Skupne deklaracije o razgovorih najvišjih predstavnikov Poljske in Jugoslavije zato niso z zanimanjem pričakovali samo naši narodi, temveč tudi državniki in politiki vsega sveta.

Vsi tisti, ki so pričakovali ne-
kakšnih »alarmantnih« zaključkov — in teh se na Zahodu ne manjka — so morda razočarani. Teh niso našli. Našli pa so kratek, toda zgoščen prikaz jugoslovansko-poljskih nazorov, ki se povsem ujema in ki lahko služijo tudi drugim socialističnim in nesocialističnim deželam kot primer medsebojnega sodelovanja in zblizanja.

Obe deželi postavljata bitko za mir na prvo mesto. Z njo so ne-
ločljivo povezane prizadevanja, naj bi med državami vsega sveta obveljala načela konstruktivnega sodelovanja, ki bo temeljilo na načelih suverenosti, neodvisnosti, ozemeljske nedotakljivosti, enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nevmesavanja v tuje notranje zadeve. To so načela, ki jih obsega politika mirolnega sožitja, in ta si krepko utirajo pot v zadnjih letih po vsem svetu.

Prizadevanja za razorožitev in preprečevanje jedrskega orožja v vojne namene naj bi po mnenju obeh dežel prišla v ospredje. O Evropi sodita, da bi ji ustrezal najbolj splošnoevropski varnostni pakt, ki bi zamenjal blokovski razcepjenost in z njo povezano nezaupanje med narodi. Tako bi tudi lažje rešili nemško vprašanje. O združitvi bi se morali predvsem pomniti obe Nemčiji sami.

Po mnenju obeh dežel bi raznih gorečih vprašanj v Aziji in Afriki ne smeli več reševati s kolonialnimi metodami, to je metodami vojaškega in gospodarskega zastraševanja ali z vmešavanjem v tuje notranje zadeve, kot se prav te dni dogaja na Srednjem vzhodu v zvezi s Sirijo. Te metode naj bi raje nadomestila pomoč velesil v obliki finančnega razvoja slabo razvitih dežel v okviru posebnega sklada Združenih narodov.

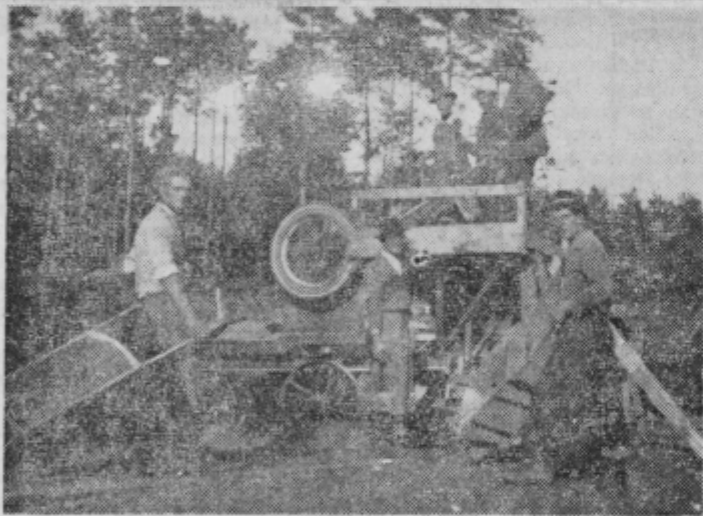
LR Kitajsko bi morali čimprej sprejeti med Združene narode, ki predstavljajo močno orodje miru.

Drugi del poročila obravnava odnose med socialističnimi deželami ter socialističnimi in delavskimi partijami. Solidarnost, medsebojna pomoč, enakost, suverenost, nevmesavanje in prijateljstvo — to so načela, na katerih naj slone ti odnosi. To so hkrati načela proletarskega internacionalizma.

Vsaka država in narod imata popolno pravico, da iščeta lastno pot pri graditvi socializma, pri čemer je treba upoštevati specifične razmere, ki so nastale z različnim družbenim, zgodovinskim in gospodarskim razvojem. V tem duhu pomeni 20. kongres KP Sovjetske zveze pomemben prispevek miru in socializmu na svetu.

Obe deželi bosta tudi vsestransko razvijali in poizkušali medsebojno sodelovanje na vseh področjih meddržavnega življenja.

Svetovni tisk in radio obširno komentirata skupno jugoslovansko-poljsko izjavo in s tem dokazujejo, kako velikega pomena je ne le za bodoče odnose med Poljsko in Jugoslavijo, temveč za odnose med deželami vsega sveta. Prav s tem pa tudi močno koristi miru in mednarodnemu sodelovanju.

Še pred zimo bodo ceste posute z drobljenjem

Ptujska občina jih štipendira

Naše bralce prav gotovo zanima, kako je sedaj rešeno vprašanje štipendij, ko odhajajo naši študentje nazaj v Ljubljano, Zagreb in Beograd in ko nova občina rešuje ta vprašanja.

Ptujska občina je letos kljub majhnemu proračunu nakazala visok znesek za štipendije. V

aprilu je prevzela od OLO Ptuj 18 štipendistov-visokošolcev in 34 štipendistov-srednješolcev. Od teh so dobivali 4 visokošolci in 15 srednješolcev podpore za študij, ki ne pride v poštev za našo občino. V letošnjem letu so podelili 5 štipendij visokošolcem in 29 srednješolcem. Nekaj so jih upoštevali tudi za podpore, večinoma pa so letos razpisane samo štipendije.

Komisija za štipendije je v letošnjem letu razpisala na podlagi potreb občine in drugih ustanov v Ptuj 26 štipendijskih mest, dobila pa je okoli 70 prošelj. Naknadno je prišlo še 15 prošelj za podporo od Zveze borcev in okoli 30 prošelj od priključenih občin, ki prošelj za štipendije niso rešile in so jih poslale ptujski občini.

Zaradi tega je nujno, da se sklad za štipendije poveča in je za to tudi že izdelan predlog.

Pri podporah so upoštevali partizanske sirote in jim določili podporo za dobo enega leta. Ker pa skoraj vsi ti otroci nadaljujejo študij, bo zato potrebno še več sredstev.

Od aprila dalje je predvidenih 1.787.000 dinarjev, k temu pa je prispevala ptujska občina 800.000 dinarjev.

Komisija za štipendije je razdelila za šolsko leto 1957/58 visokošolcem sledeče štipendije:

3 štipendije za študij na medicinski fakulteti, 4 za študij na stomatološki fakulteti, 1 za farmacijo, 1 za ekonomsko fakulteto, 2 za pravno, 1 za arhitekturo, 1 za Višjo telesno vzgojno šolo

in 4 za študij na filozofski fakulteti.

Srednješolci pa bodo prejeli sledeče štipendije:

19 štipendij za učiteljske, 4 za vzgojiteljsko srednjo šolo, 4 za glasbeno šolo, ostale štipendije pa so podeljene dijakom na ekonomskih, administrativnih, srednjetehtničnih in ostalih šolah.

V naslednjem letu se bo sklad za štipendije povečal, komisija pa bo razpisala štipendijska mesta, da se bo manjkajoči strokovni kader čimprej izpopolnil.

TEDEN OTROKA 29. 9. do 7. 10. 1957

Zbor volivcev v Desterniku

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 7. uri zjutraj v prosvetni dvorani v Desterniku za 21. volilno enoto;

Zbor volivcev v Janeževcih

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 14. uri pri Olgi Čeh v Janeževcih št. 7 za 22. volilno enoto;

Zbor volivcev v Jirševcih

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 17. uri pri Mariji Bezjak v Jirševcih št. 57 za 22. volilno enoto;

Zbor volivcev v Levancjih

bo v ponedeljek, 23. septembra 1957, ob 18. uri pri Alojzu Pihler-

ju v Levancjih št. 1 za 23. volilno enoto;

Zbor volivcev v Svetincih

bo v torek, 24. septembra 1957, ob 18. uri pri Alojzu Cvetku v Svetincih št. 9 za 23. volilno enoto;

Zbor volivcev v Mihovcih

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 14. uri pri Frasovih v Mihovcih za Dragonjo vas in Mihovce;

Zbor volivcev v Cirkovcih

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 7.30 v prosvetni dvorani v Cirkovcih za Cirkovce, Starošince, Spodnje in Zgornje Jablane;

Zbor volivcev v Šikolah

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 10. uri v Gasilskem domu v Šikolah za naselje Šikole, Strazgonjco in Pongerce;

Zbor volivcev pri Lovrencu

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 7.30 v Prosvetni dvorani pri Lovrencu za naselje Apače in Lovrenc;

Zbor volivcev v Spodnjih Pleterjah

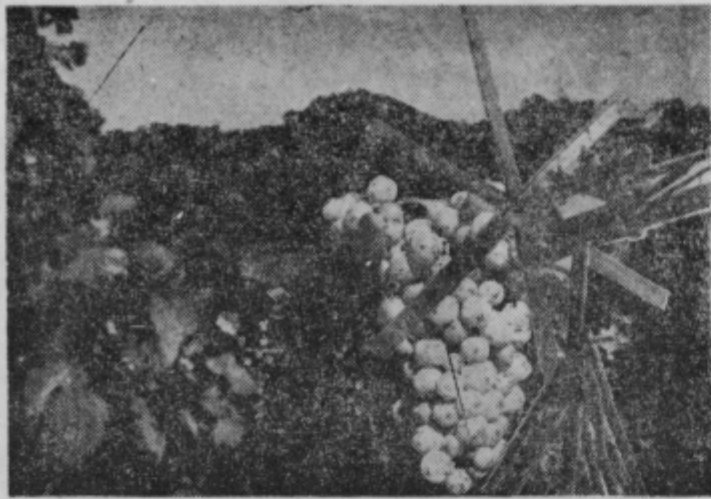
bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 14. uri pri Jožetu Pintarju v Spodnjih Pleterjah št. 3 za Zupčjo vas in Pleterje;

Zbor volivcev v Rogoznici

bo v nedeljo, 22. septembra 1957, ob 9. uri v Zadržnem domu v Rogoznici za Rogoznico, Kicar, Novo vas in Mestni vrh.

Spredaj so navedeni le zbori volivcev, ki so bili do srede prijavljeni občinskemu odboru SZDL Ptuj. — Uredništvo.

Sloves naših belih vin potrjen tudi na 3. mednarodnem vinskem sejmu

Se kak teden in pričela bo trgati

Sulci se ugodneje počutijo pri Vurberku kot pri Ptuj

Nande Rakuša je imel srečo.

Znani ptujski gasilec in odlikovani reševalec delavskih življenj iz deroča Drave ter marljiv vodilni delavec ptujske Pletarne mora biti predstavljen naši javnosti tudi kot dober ribolovec na trnek. Ta sloves si je

Turizem in gostinstvo — na zboru v Piranu

V dnevih 8. in 9. oktobra t. l. se bodo v Portorožu v dvorani Tartinijevega gledališča zbrali gostinski in turistični delavci iz Slovenije in se bodo pomenili na zboru o problemih gostinstva in turizma v naši republiki.

Poleg številnih razprav o bodočih načrtih in dolžnostih našega turizma in gostinstva bodo letos udeleženci — upajmo, da bo med njimi tudi kdo iz Ptuja — imeli nekaj razvedrila in zabave. Gostinski delavci iz Stajerske in Gorenjske se bodo v Piranu pomerili v nogometni tekmi, drugi pa bodo tekmovali v šahu, v primeru ugodnega vremena v plavanju itd.

Letošnje ugodnejše turistične razmere so dale našim turističnim in gostinskim delavcem vrsto pobud za bodočo skrb, da bo sta turizem in gostinstvo vedno bolj napredovala.

Čebula 40, česen 90, fižol v stročju 50, krompir 15, peteršilj 60, paprika 40, paradižnik 30—40, rdeča pesa 30, solata endivija 40, zelje v glavah 20—25, korenček 40, ohrovt 25, kumare 15, kumare za vlaganje 50, buče 20, cvetača 40, koruza 40, pšenica 40, koruzni zdrob 50, oves 40, proso 50, surovo maslo 500, zaseka 300, mleko 30, smetana 140—160, sir 70—80, kokoši 350—500, piščanci 250—300, jajca 16, domači kis 25, gobe 150, gobe lisičke 60, gobe sivke 60, jabolka 40, breskve 30—50, slive 50—60, hruške 50—60, grozdje 80.

zaslužil z nedavnim 1,25 m dolgim in 12 kg težkim plenom — sulcem, ki se mu je ujel na trnek pri Vurberku v Dravi.

Ko se je pri kavarni »Evropia« v Ptuj z njim v roki pogovarjal z nekaterimi znanci, se je nabralo okrog njega lepo število občudovalcev njegovega izrednega plena. Kmalu je bila v njegovi bližini tudi novinarka »Večera« tov. — »na« — in se mu je prav dobro zdelo, da ga je »knjapsnila« za časopis.

Upajmo, da bomo v kratkem zopet čitali v oknu kavarne »Evropie« v Ptuj napis: »VABI-MO NA POJEDINO VELIKEGA SULCA, KI GA JE DANES ULOVIL TOV. ...!« Kdo bo še imel tako srečo kot ribič Rakuša, bo pokazala bodočnost.

Največja plantaža orehov v Evropi je pri Kninu

Na kmetijskem posestvu »Glavice« pri Kninu so uredili ogromno plantažo orehov. Strokovnjaki trdijo, da je največja v Evropi. Na 350 ha zemlje so zasadili 35 tisoč orehovih sadik. Pričakujejo, da bo plantaža dajala letno najmanj 80 vagonov orehov. Prve orehe bodo porabili leta 1964. To kmetijsko posestvo je sklenilo, da bo uredilo še velike plantaže mandeljnov in maraske.

Šoli v Vitomarcih primanjkuje učiteljstvo

Nepopolno osemletko v Vitomarcih obiskuje v tem šolskem letu 221 učenec, od katerih je večina deklet (112), ostali pa so dečki (109). Dopoldne ima pouk 5 oddelkov, popoldne pa 6 oddelki v vseh 3 učilnicah.

Tej šoli manjka 5 učiteljskih moči. Sedaj poučujejo na tej šoli 4 učiteljice in še od teh odide ena v Višjo pedagogsko šolo, tako da jim bodo potem ostale samo 3 učiteljice. Če ne bodo dobili v pomoč vsaj 1 učne moči, bodo morali imeti 4 oddelki, to je 6 razredov, pouk samo 3-krat tedensko.

V nedeljo, 15. septembra t. l., je končal 3. mednarodni vinski sejem, ki ga je obiskalo nad 90 tisoč ljudi in na katerem so razstavljala podjetja iz 20 držav.

Naše bralce bo prav gotovo zanimala poleg poučne tudi komercialna plat tega sejma, ki je prinesel jugoslovanskim vinom eno tretjino vseh zlatih in dobro polovico srebrnih kolajni, zlasti pa štajerskim belim vinom, ki so odnesla skoraj vse zlate kolajne, namenjene jugoslovanskim vinom.

Na sejmu je prišlo do obsežnih kupcij, saj je bilo prodanih predvsem za izvoz okrog 750 vagonov. Med vidnejšimi slovenskimi prodajalci vin sta se na sejmu močno uveljavila združeno podjetje »Slovenske gorice« Ptuj in Vinarska zadruga Ptuj. Veliko kupcij pa je bilo tudi sklenjenih za stroje, vinogradniške ter kletarske naprave in pomožna sredstva.

Udeleženci zasedanja Mednarodnega urada za vino so se na obhodu po Sloveniji potrudili tudi v Ptuj, kjer so bili gostje podjetja »Slovenske gorice«, ki jih je presenetilo z lepimi darili. Ob tej priložnosti so si številni gostje vsaj bežno ogledali mesto Ptuj in nekaj zanimivosti.

Gornje ugotovitve in vesti so zelo razveseljevale naše vinogradništvo, ki si bo moralo v

bodoče še veliko bolj kot doslej prizadevati, da bo ohranilo pridobljeni sloves naših belih vin v bodoči vedno hujši svetovni konkurenci vin.

GRADITEV V KIDRIČEVEM SE NADALJUJE

Republiška komisija za revizijo projektov v Ljubljani je odobrila Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem glavni gradbeni projekt za pripravljalna in gradbena dela za zgraditev garderob in laboratorija ob tovarni anodne mase v Kidričevem.

Zavod za socialno zavarovanje Beograd pošilja svoje člane na zdravljenje v Statenberga pri Makolah

Bili so na klimatskem zdravljenju

Število socialnih zavarovancev in članov njihovih družin, ki so deležni klimatskega in zdraviliškega zdravljenja, je iz leta v leto večje. Zavodi za socialno zavarovanje dajejo v ta namen iz svojih proračunov znatna finančna sredstva. Tako zaščita obolelih delavcev in uslužbencev pozitivno vpliva na delovno sposobnost zaposlenih ljudi.

Zavod za socialno zavarovanje v Ptuj je v letošnjem letu po-

slal na zdravljenje v zdravilišča 169 zavarovancev in od tega 66 delavcev, 24 uslužbencev, 18 upoko-jencev in 61 svojcev. Zdravili pa so se v zdraviliščih (kopališ-ših) v Laškem, Dobrni, Krapin-skih toplicah, Dolenjskih topli-cah, Rogški Slatini, Slatini Ra-denci in Čateških toplicah. Zava-rovanci, ki pa so bili potrebni klimatskega zdravljenja, so se zdravili na Gorenjskem ter ob severnem in južnem Jadranu. Ta

zdravilišča je določil Republiški zavod LRS v Ljubljani.

Zdravljenje v kopaliških zdra-viliščih je trajalo tri tedne, v klimatskih zdraviliščih pa štiri tedne. V izrednih primerih je zdravilišče podaljšalo zdravljenje za deset dni. Povprečna cena oskrbnega dne v zdraviliščih je bila 850 din.

Kopališka in klimatska zdra-vljenja so mnogim zelo koristna in pozitivno vplivala na njihovo delovno sposobnost. So pa tudi zavarovanci, ki zlorabljajo svoje pravice na škodo Zavoda za so-cialno zavarovanje.

Zdravilo iz Podčetrka ...

pravo, čisto pravo atomsko vo-do. Baje se da iz nje narediti atomsko bomba. Bog nas varuj vsemogočni, samo da jih ne bi še pri nas začeli delati. Ja, pa za boleznijo je dobra ta voda. Vsako bolezen ozdravi. Tudi meni ...

Mica je še dalje govorila. France pa je ni več poslušal.

V glavi mu je šumelo.

»V Podčetrku je atomska vo-da, ki ozdravi vsako bolezen! Atomska voda, atomska voda ...«

Potem je cel teden iskal so-sedovega Hanzeka, ki vozi avto-

mobile od ene do druge meje. Gotovo se bo peljal tudi skozi Podčetrtek. Lahko bi mu prine-sel atomsko vodo. Potem bi bil on takoj zdrav, prav nič ga ne bi več mučil šljasi.

Hanzek je šel kmalu z avto-mobilom v Podčetrtek. France mu je dal veliko steklenico. Naj mu prinese atomske vode, 10 l atomske vode. Namazal se bo s to vodo in bo kmalu zdrav. Poln upanja je zrl za zelenim tovor-njakom.

V Podčetrku je Hanzek našel tri kolege. Govorili in razpravljali so o marsičem, da jih je bilo kar veselo poslušati. Med-tem pa so jim naložili avtomobile. Hanzek se je tako razgovoril, da je pozabil na čudežno atomsko vodo.

Ko je že avto drvel proti domu, se je spomnil na prazen stekle-nico.

»Presneta reč!« Prazno se ne sme vrniti, da bi pa šel nazaj v Podčetrtek, je pa škoda bencina. »No, bo že kako!« je dejal, ko je potopil steklenico v žabjo mlako ob cesti.

Ko je prišel do Francetove hi-še, ga je ta že ves vznemirjen čakal. S tresočimi rokami je zgra-bil steklenico in odkrival proti domu.

Druga dne so ljudje že sre-čali Franceta, kako je pogumno korakal skozi vas in prav nič ga ni mučil šljasi.

»Ja, z atomsko vodo sem se namazal, pa je bilo takoj bolje!«

je razlagal sosedom in jim kar naprej priporočal to čudežno zdravilno vodo.

Bolezen je pač huda stvar. V sosednji vasi je bil neki dobro-dušen možakar, ki ga je mučila naduha. In ravno temu možkarju je France povedal, kako čudežno zdravilna je atomska voda, ki iz-pira v Podčetrku.

Tudi ta možakar je sodelnil, da se s pomočjo vode reši nadležne naduhe.

Kakor da bi kdo naročil, je ravno tisti dan šel prvi razred osnovne šole na poučno ekskur-zijo v Podčetrtek. Tudi njegov nečak Jožek je bil med izletniki.

»Kakor nalašč!« si je mislil stari in dal fantiču čutaro, ki jo je med vodo našel.

Jožek se je na izletu zelo za-baval, se lovil z deklicami ter počenjal tisoč drugih norčij. Na vodo je kajpak pozabil.

»Nič hudega!« si je mislil ter natočil vode pri domačem stu-dencu.

Stari je bil vode tako vesel, da jo je, na mah prav vso popil. Potem pa je tako svobodno za-dihljal, da se je že Jožeku imenit-no zdelo.

Že mu je hotel povedati, da imajo tudi v njihovem studencu zdravilno vodo, pa se je še zad-nji hip premislil.

Sedaj pa oba možakarja hodita po vasi in razlagata, kako čudo-vito zdravilna je atomska voda iz Podčetrka.

Pacientka gre iz atomske kopeli

Dr. A. Trstenjak

O DAVKIH, kakršni so bili nekdaj

Ako pa je bil podložnik s svojim davkom po lastni krivdi tri leta v zaostanku in se ga ni dalo drugače izterjati, ali če je svoj dvorec in posestvo kljub opominom tako zanemarjal, da je propadlo, ga je fevdalec smel odseliti s posestva.

V starem veku je bil pri neka-terih narodih tudi običaj, da so dolžnika, ki ni hotel plačati daveka, zaprli in ga držali toliko časa v zaporu, da so njegovi svojci dolg poravnali.

Pri nas in na področju nekda-nje Avstrije sploh je bilo prisilno izterjevanje davščin zakonito ure-jeno šele za časa Marije Terezije (1740—1780).

Javno-pravne dajatve, ki so bi-le utemeljene v pripadnosti k dr-žavni skupnosti in so služile nje-nim potrebam ter obrambi, so bi-le prvotno malenkostne, da jih je ljudstvo jedva čutilo. Državno skupnost je predstavljala deželni knez, ki je skrbel za njeno upra-vo in obrambo. On je tudi pre-dstavljal najvišjo gosposko v de-želi. Kot tak je imel največ lastne

zemlje in je izdatke, ki jih je imel z upravo in obrambo drža-ve skupnosti še lahko dolgo kril iz dohodkov svojih posestev. Pozneje je za njihovo kritje upo-rabljal še dohodke iz raznih rega-lij, t. j. iz monopolov na soli, ru-de, carino, lov itd., zlasti tudi do-biček, ki ga je imel pri kovanju denarja, in s prejemki, ki jih je dobival za vršenje sodstva. Izdat-ki za vojno pa s temi dohodki ni mogel kriti in tedaj je zahteval od podrejenih zemljiških gospo-dov, pa tudi od njihovih podlož-nikov po neko mero ovsu za krm-ljenje konjev (Marschfutter). Se-le Friderik Bojevit (1230 — 1246), ki je živel v neprestanih vojskah in praskah, je zahteval za kritje vojnih potrebščin leta 1237 prvič od vsake kmetije po 60 denarjev in od podrejenih zemljiških gospo-dov, pa tudi od njihovih podlož-nikov po neko mero ovsu za krm-ljenje konjev (Marschfutter). Se-le Friderik Bojevit (1230 — 1246), ki je živel v neprestanih vojskah in praskah, je zahteval za kritje vojnih potrebščin leta 1237 prvič od vsake kmetije po 60 denarjev in od podrejenih zemljiških gospo-dov, pa tudi od njihovih podlož-nikov po neko mero ovsu za krm-ljenje konjev (Marschfutter). Se-le Friderik Bojevit (1230 — 1246), ki je živel v neprestanih vojskah in praskah, je zahteval za kritje vojnih potrebščin leta 1237 prvič od vsake kmetije po 60 denarjev in od podrejenih zemljiških gospo-dov, pa tudi od njihovih podlož-nikov po neko mero ovsu za krm-ljenje konjev (Marschfutter). Se-le Friderik Bojevit (1230 — 1246), ki je živel v neprestanih vojskah in praskah, je zahteval za kritje vojnih potrebščin leta 1237 prvič od vsake kmetije po 60 denarjev in od podrejenih zemljiških gospo-dov, pa tudi od njihovih podlož-nikov po neko mero ovsu za krm-ljenje konjev (Marschfutter).

dolf Habsburški leta 1276 v vojni proti češkemu kralju Otokarju tzv. »kraljevski davek«, ki je bil z zneskom 5 soldov¹⁾ od enega orala zemlje zelo visok) in pose-be še od vinogradov. Potem so uvedli osebni davek od glave brez ozira na spol in starost in Al-breht II. (1339 — 1358) »Hromi« je leta 1352 zahteval od vsake kmetije po pol zlatega goldinarja.

Davek od zemljišč (zemljiška davek) so plačevali samo kmetje, zemljiške gosposde so bili zaradi obvezne vojaške službe davka pro-sti. Davka prost je bil od leta 1237 dalje tudi nemški viteški (križni) red. Župnikom je predpi-sal davek od desetine, ki so jo dobivali od svojih župljanov šele leta 1418 Ernest Železni (1411 — 1424), cerkvenim posestvom pa leta 1449 Friderik III (1424 — 1493).

Razni priložnostni davki, pred-vsem za obrambo državne skup-nosti proti Turkom, so se mno-žili zlasti pod ravnarom imeno-vanim Friderikom III, ko so dežel-ni stanovci že soodločali pri va-žnih državnih poslih in so oni do-vojevali cesarju davke. Med prvi-mi takšnimi davki splošnega (dr-žavnega) značaja je bila z njho-vim dovoljenjem leta 1470 na de-želnem zboru v Velikovicu uvede-na »životna štirbra«, ki so jo mo-rali plačevati vsi ljudje od škofa in grofa do kmeta, do hlapcev in

dekel. Plačevati so jo morali celo otroci v materinem naročju in berači. Za kmete s celo kmetijo je znašal ta davek po 32 pf, za želarje po 24 pf, za žene in dekle po 3 pf, za hišne posle in dinarje po 7 pf ter za berače in otroke po 2 pf.

Dohodke iz tega davka so veči-noma porabili za poravnavo cesar-skih dolgov.

Ljudstvo je v velikem siroma-štvu, v katerem se je nahajalo za-radi splošne pravne negotovosti, zemljiškega davka in velikih da-jatev zemljiški gosposki, občutilo »životno štirbro« kot težko breme.

Leta 1475 so na zborovanju v Mariboru uvedli v korist deželne brambe proti Turkom »tedenski vinar«, ki so ga morali skozi eno leto plačati tudi vsi prebivalci brez razlike stanu in spola. Tudi ta davek so ljudje čutili kot no-votarijo in se ga zato branili plačevati.

Životna štirbra in tedenski vi-nar sta imela kot davek osebni značaj in so zaradi njih izvedli popis hiš in prebivalstva. Davek na premoženje se je ravnal po potrebah državne skupnosti. Na zemljišče so ga navrgli prvič v obliki doklad za vzdrževanje vojs-ke leta 1478. Od časa do časa so obdavčili tudi hiše po dimnikih ali ognjiščih in po številu stano-vanjskih prestorov. Ta davek je n. pr. znašal leta 1542 na pod-

ročju ormoške zemljiške gospo-ske 817 gld 3 šil 25 pf.

Obdavčenje zemljišč po njho-vem donosu je kasnejša fiskalna iznajdba in so prvi njegovi za-metki v zvezi z izgonom Židov iz notranje avstrijskih dežel (Sta-jerske, Koroške in Kranjske) le-ta 1495. Da bi cesarju kot dežel-nemu knezu ne odpadli dohodki, ki jih je imel od Židov, so de-želni stanovci precenili vse pre-jemke v denarju in »v naravi«, ki so jih zemljiški gosposde imeli od svojih posestev in ki so jih dobivali od svojih podložnikov. Na podlagi te cenitve so potem predpisali »židovski davek«, da so z njim odškodovali cesarja za davke, ki so mu jih plačevali Židje. Za nekdanjo Stajersko je znašala ta odškodnina 38.000 gld.

Dohodke zemljiških gosposk, ki so izvirali iz dajatev njihovih podložnikov, so leta 1516 vpisali v posebno (zemljiško-davčno) knjigo, ki so jo imenovali »Gült-buch«. Slovensko ji pravijo »imenjska knjiga« ali »stanovske zemljiške bukve«. S tem je bil storjen začetek obdavčevanja zemljišč po njihovem donosu. Po tej knjigi, ki je tvorila podlago za pobiranje davkov od podložni-ških zemljišč skozi vsa stoletja tja do Marije Terezije (1740 — 1780) so bili dohodki dedičev Ja-koba Sekelja kot lastnikov ormo-ške graščine leta 1516 ocenjeni

na 817 gld 3 šil 20½ pf, komende nemškega viteškega (križniškega) reda pri Veliki Nedelji na 150 gld 5 šil 13½ pf in ormoškega žup-nika na 31 gld 7 šil 9 pf. To so bili tedaj edini davkoplačevalci v celem ormoškem okraju, ki so plačevali davek naravnost v dr-žavno blagajno. Kmetje so ga plačevali svojim fevdalnim gos-podom. V kakšnem znesku, to so določali zemljiški gosposde.

Leta 1542 so naturalne dajatve, ki so jih podložniki dajali svo-jim gosposkam, znova ocenili. Da bi jih pravilno ovrednotili, so jih preračunali na graško mero tzv. »Viertel«, ki je vsebovala 48 kan-glic ali 79½ litrov, ker je vsaka zemljiška gosposka, tud' ormo-ška, imela svojo mero. Dohodki ormoških Sekeljev »v naravi« so bili tedaj ocenjeni na 1094 gld 1 šil 11 pf.

¹⁾ 1 sold = 1 šiling = 30 pfe-ningov (pf)

En pfenig je bil tedaj vreden približno 14 vinarjev kronske vrednosti leta 1910, ko se je za krono dobilo 25 žemelj. En sold je torej predstavljal vrednost 4 K 20 v.

LJUBLJANA

NEDELJA, 22. SEPTEMBRA

6.00—7.00 Nedeljski jutranji pozdrav (spored domačih napovedi). 6.05—6.10 Poročila in vremenska napoved. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in pridelitve dneva. 7.35 Zabavni zvoki. 8.30 Mladinska radijska igra — Polde Suhadolčan: Srečanje z belo nogo. 9.45 Se pomnite, tovariši... Slavko Tiran: Zadnja noč. 10.15 Kar radi poslušate (pisana vrsta priljubljenih skladb). 11.15 Opoldanski glasbeni spored. 12.00 Revija zabavnih melodij. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila. 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame. 13.30 Za našo vas. 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 16.00 Silvo Matelič: Jadranske razglednice (reportaža). 16.30 Glasbeni mozaik. 17.30 Radijska igra — Raoul Ploquin: Odšel brez naslova. 18.35 Vedre melodije. 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame. 19.30 Radijski dnevalnik. 20.00 „Malo od tu in malo od tam“ (zabavna glasbena oddaja s konferanso). 21.00 Sportna nedelja. 21.15 Iz zakladnice predklasičnih mojstrov. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Zaplešimo! 22.55 Poročila. 23.00—23.15 In 23.30—24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba).

MESTNI KINO predvaja od 20. do 22. septembra ameriški film »Houdini«; od 24. do 26. sept. italijanski film »Burja«.

MESTNI KINO ORMOŽ predvaja od 21. do 22. sept. avstrijski film »Don Juan«; 25. septembra francoski film »Oven s petimi nogami«.

KINO MAKOLE predvaja 21. in 22. sept. jugoslovanski film »Jubilej g. Ilija«.

KINO MAJSPEK predvaja 21. in 22. sept. ameriški film »Ujetnik dvorca Zende«.

KINO MURETINCI predvaja 21. in 22. sept. madžarski film »Se živijo«.

KINO DORNAVA predvaja 21. in 22. sept. angleški film »Kapitanov raj«.

KINO VIDEV predvaja 21. in 22. septembra franc. film »Državni sovražnik št. 1«.

KINO »VEDROST« MIKLAJZ PRI ORMOŽU predvaja 22. sept. francoski film »Ljubimca iz Toleda«.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

V soboto, 21. septembra, ob 20. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Gostovanje v Ljutomeru.

V nedeljo, 22. septembra, ob 14.30: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Gostovanje v Križevcih pri Ljutomeru.

V torek, 24. septembra, ob 20. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Gostovanje v Kidričevem — abonma in izven.

V sredo, 25. septembra, ob 16. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Red LMS-1 in izven.

V četrtek, 26. septembra, ob 16. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Red LMS-2 in izven.

V četrtek, 26. septembra, ob 20. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Izven.

V petek, 27. septembra, ob 16. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Red LMS-3 in izven.

V nedeljo, 29. septembra, ob 15. uri: Carlo Goldoni: »SLUGA DVEH GOSPODOV«. Gostovanje v Gorišnici. Abonma in izven.

Dve točki za »Dravo« in ena točka za »Aluminij«

Za prvenstveno nogometno tekmo MVC lige je vladalo veliko zanimanje. Na stadionu SD Drave se je zbralo približno 300 gledalcev, ki so burno pozdravljali prvo zmago domačega moštva.

DRAVA: JEDINSTVO (ČAKOVEC) 1:0 (1:0)

Moštvi sta nastopili takole: JEDINSTVO: Živkovič, Segar, Šinko, Kocum, Šarič, Punčec, Kovačević, Šurič, Mirkovič, Horvat.

DRAVA: Gorup (8), Letonja (6), Vogrinčič (6), Pongračič (7), Musič (6), Strehar (6), Mohorič (4), Berlič (5), Komel (5), Bezjak (6) in Tasič (5).

Začetek je obetal dober nogomet, toda kasneje se je celotna tekma spremenila v tipično prvenstvo in gostje so bili tehnično boljše moštvo in v delni premoči v prvem polčasu. Že v 5 minuti nepriznane dobi z golom srednji napadalec Komel in prisobno pošlje mimo vratarja v gol. Drava vodi 1:0, rezultat se do kraja tekme ni spremenil. Obe moštvi

Kako vpliva film NA OTROKE?

Prizor iz filma: »Konec počitnic«

O vplivu, ki ga ima film na otroke, se je že dosti govorilo in pisalo, vendar vedno znova pozabljamo, da bi morali strogo paziti na to, kaj gledajo otroci v kinu. Kajti vplivi, ki se vcepijo otroku pri takšnih obiskih, so lahko pogosto silno pretresljivi in dolgotrajni. Včasih pa so lahko škodljivi za zdravje in duševno ravnotežje.

Danska znanstvenica Ellen Sierstedt, ki se bavi s psihologijo otrok, je naredila nekaj zanimivih poskusov. Približno 1100 otrokom raznih starosti je predvajala nekaj navadnih zabavnih risanih

filmov a la Disney in nato film iz normalne »Tarzan-serije«. Med predstavo je neopazno fotografirala otroke s pomočjo infrardečih žarkov.

Rezultati teh poskusov so zelo poučni. Nikoli se ne smemo zaneesti pri ocenjevanju tega, kako je film vplival na otroke, samo na to, kar otroci sami povedo. Otroci so doma govorili, da so bili vsi filmi zelo lepi; slike, posnete med predstavo so pa kazale nekaj popolnoma drugega. Med predvajanjem risank in kratkih filmov o življenju živali ali otrok so ostali otroci mirni na svojih sedežih,

njihovi obrazi so ostali ves čas sproščeni in so kazali veselje, sočustvovanje in prizadetost — predvsem pa občutek varnosti, samozavesti, za katerim stremijo posebno v novejšem času vzgojitelji po svetu.

Pri predvajanju »Tarzana« pa je bilo čisto drugače.

Slike so kazale od strahu spazene obraze otrok, od časa do časa so se pojavljale naravnost občilke histeričnega razburjenja. Pri raznih scenah sta se odražala na obrazih otrok groza in strah. Mnogi otroci so si zakrivali obraze z rokami, da jim ne bi bilo tre-

ba gledati prihajajočega groznega konca.

Razen tega pa je znanstvenica opazila, da je zaradi močnih šokov, strahu in groze postajala sprejemljivost in pozornost otrok vedno manjša ker je predstavljalo to zanje preveliko obtežitev.

Kako pa vplivajo na mladino »kavbojke«, ki so pogosto na programu, pa lahko sami vidimo. Otroci želijo in poskušajo posnemati glavne junake iz filmov, pa naj bodo njihova dejanja dobra ali slaba. Tudi pri takih filmih bi morali biti starši nekoliko bolj kritični.

Mnogokrat vrtijo v kinu filme, v katerih so razni otroku škodljivi prizori. Otroku, ki počasi do-

rašča in pričinja spoznavati svet, se takšni prizori ukoreninijo v dušo, če jim ne znamo stvari pravilno komentirati, ali pa jim pravilno zabraniti iti v kino. Po mnenju nekaterih strokovnjakov pa prepoved obiska kina ni povsem pravilna. Doraščajoči človek naj bo seznanjen z vsemi dobrimi in slabimi stvarmi. Ob pravilni vzgoji bo slabe stvari kritično ocenjeval. Dobri vzgojitelji bi morali doseči: pravilno ocenjevanje po lastni presoji.

Poskus danske zdravnice in različni poskusi drugih strokovnjakov so pokazali, da je otrok silno občutljiv in dojemljiv za film in moramo zato še posebno paziti na to, kar gleda v filmu.

Drugo mesto AMD Ptuj na vožnji po Gorenjski

Kranj). Člani AMD Ptuj so dosegli zelo lep uspeh. Kraji so bili našim vozačem nepoznani in vsak vozač je moral vložiti mnogo truda, da ni zgrešil proge, katera je bila določena za ocenjevalno vožnjo. Druga ekipa Ptuja je zasledila častno drugo mesto pred domačini in ostalimi ekipami. Prvo mesto so zasedli vozači iz Jesenic. Od posameznikov so se

zelo dobro plasirali: v kategoriji 125 ccm — drugo mesto dr. Kocuter (krožek Muretinci), v kategoriji 175 ccm — drugo mesto Bombek (krožek Muretinci), kategorija 250 ccm — prvo mesto Prstec (AMD Ptuj) in Šmigoc (AMD Ptuj) tretje mesto.

Tudi AMD Ptuj bo priredilo 13. 10. 1957 ocenjevalno vožnjo po lepih predelih Haloz in Ptujскеga polja. Pravico nastopa imajo vsi člani AMD kakor tudi člani JA in LM. Pa.

Ali ste že videli prospekt revije »Sodobna pisarna«?

Zveza stenografov in strojeписcev Slovenije pripravlja za izdajo prvo revijo z naslovom »Sodobna pisarna«, ki bo v prodaji prve dni oktobra. Kaže, da bo nova revija z zanimivim tekstom in ilustracijami zbudila prej ali slej pozornost vse naše javnosti, ki se zanima za moderno tehniko pisarniškega poslovanja in za vsestransko izpopolnitev pisarniškega osebj.

Z revije »Sodobna pisarna« prihajajo do besede tudi naši stenografi in strojeписci. Bralci te revije bodo spoznali veliko vrednost dela naših administrativnih uslužbencev zlasti glede na njihovo znanje, sposobnosti in še na možnosti njihove izpopolnitve.

Če dobite tudi vi zanimivo ilustriran prospekt, ga dobro prečitajte, naročite revijo in jo še priporočite svojim prijateljem in znancem.

ROJSTVA

na področju matičnega urada Ptuj v času od 5. sept. do 17. sept. 1957

Rodile so: Stefana Jurec, Kidričevo — Bojana; Marija Zadravec, Miklavž pri Ormožu — Jožefa; Terezija Pesek, Prepolje — Marjana; Marija Brezvišek, Zakl — Tatjana; Marija Vnuč, Otok Brezje — Marjana; Elizabeta Marini, Rogoznica — Terezija; Otilija Grandošek, Placar — Ireno; Antonija Lazar, Ptuj — Darinko; Marija Brumen, Zamušani — Stanislava; Ana Goričan, Pongerc — Marijo; Marija Emeršič, Hrastovec — Romana; Franciška Vindič, Marjeta pri Mariboru — Franciško; Rozalija Tement, Zavovci — Milana; Elizabeta Toplak, Kidričevo — Marjana; Zvonka Pišorn, Ptuj — Milana; Rozalija Kekec, Kicar — Rozalijo; Marija Kranjc, Hrastovec — Ireno; Viktorija Belšak, Janžki vrh — Bojana; Matilda Gašun, Stoperc — Marijo; Neža Kokot, Kidričevo — Draga; Jožefa Jerman, Ptuj — Sonjo; Roza Klasine, Zlatoličje — Ljudmilo; Emilija Verk, Gruškovje — Darjo; Elizabeta Turk, Gorišnica — Stanislava.

POROKE

Poroke: Milan Hentak, 1932, delavec, Ptuj in Milena Orovčič, 1934, otroška negovalka, Ptuj, Vimer, 1902, gradbeni inženir, Ptuj in Antonija Krapša, 1915, kuharica, Ptuj.

SMRTI

Smrti: Marija Brumen, 1878, Ptuj, Ob Studenčnici; Ana Šebela, 1885, Formin 42.

Učiteljski pevski zbor EMIL ADAMIČ je zaslovel po svetu

Med številnimi dnevniki in tedniki je tudi goriški slovenski tednik, list »Soča« v šte. 34 z dne 14. septembra opisal uspeh slovenskega učiteljskega zbora »Emila Adamiča« v Arezzu v Toscani v sledečem:

»Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« se je prejšnji mesec udeležil 5. mednarodnega tekmovanja pevskih zborov v Arezzu v Toscani. Na tem tekmovanju so sodelovali zbori iz sosednjih držav, med katerimi so bili Francozi, Španci, Nemci, Avstrijci, Američani in Italijani. Kljub ostri mednarodni konkurenci pa je pevski zbor slovenskih učiteljev dosegel v skupini zborov do 40 pevcev drugo mesto. Prvo mesto je dosegel pevski zbor avstrijskih visokošolcev z Dunaja, tretje pa ameriški študentovski pevski zbor iz Texasa. V Arezzu je nastopil tudi beograjski pevski zbor »Branko Cvetković«, ki je dosegel šesto mesto.

Učiteljski zbor »Emil Adamič« se je na svojem povratku v domovino ustavil v Trstu, kjer je nastopil v Križu ob spominski proslavi za domačim slikarjem Albertom Sirkom ob 10. obletnici njegove smrti.

Obvestilo

Obveščamo starše, da smo s 1. septembrom odprli še eden oddelek, zato sprejemamo v vrtec tiste otroke, ki jih poprej nismo sprejeli zaradi premalo prostora.

Ptuj, 12. septembra 1957.

Uprava vrtca

Pogled na Ptuj z žerjavo Tehnogradnje

Ker je dirigent učiteljskega zbora »Emil Adamič« tov. Jože Gregorec iz Ptuja in ker sodeluje v tem nekaj učiteljev iz naših krajev, nas doseženo priznanje

toliko bolj veseli in želimo pevskemu zboru »Emil Adamič« ter njegovemu dirigentu tudi na bodočih tekmovanjih obilo uspehov.

svili z veliko požrtvovalnostjo in borbenostjo. Časten gol za Aluminij je dal Kurelič, ki je bil zraven vratarja eden najboljših na terenu. V nedeljo, 22. t. m. bo drugo kolo in spored je naslednji: Trbovlje Rudar; Sloboda, Kidričevo ALUMINIJ; Podravka (Koprivnica), Maribor Maribor; DRAVA, Čakovce Jedinstvo; Sloga, Zabok Zagorac; Tekstilac, Krapi-na Mladost; Kladivar. Pa.

Strelstvo

V nedeljo, 15. t. m. je bilo na gradno strelsko tekmovanje v organizaciji strelskega odbora Ptuj. Udeležile so se ga ekipe s področja bivšega okraja, in sicer:

5 članskih, 6 mladinskih, 1 ženska in 1 pionirska ekipa ter nekaj posameznikov(ice). Predsednik se je v imenu odbora poslovil od strelcev, ki bodo organizirani v novih večjih občinskih odborih, pozivajoč jih, naj po reorganizaciji okraja ne prenehajo z delom, temveč se z novim elanom poprimajo dela. Opozoril je strelce na bližnje volitve, poudarjajoč naj da vsak strelce svoj glas za najboljšo kandidate ter naj vpliva še na ostale, da se bodo udeležili volitev.

Razdeljene so bile diplome in medalje strelcem, ki so dosegli na spomladanskem tekmovanju predpisane norme.

Tekmovanje je bilo dobro pripravljeno, strelci so se borili za nagrade, ki so jih darovale ustanove in podjetja.

Najboljše ekipe so prejele kot prvo nagrado zračno puško, najboljša članska ekipa pa še prehodni pokal, ki ga je branil letos SD Železničar, pa ga ponovno osvojil.

Vseh nagrad je bilo razdeljenih 90, v vrednosti 50.000 din. Sodelovalo je 114 strelcev.

Rezultati:

Ekipe: 1. Železničar I 444 krogov (prehodni pokal in zračno puško), 2. Turnišče 402, 3. Kidričevo I 391, 4. Kidričevo II 358, 5. Juršinci 345 krogov itd.

Posamezniki: 1. Skok J. (Delta) 97 krogov, 2. Laura (Zel.) 95 krogov, 3. Seka (Drava) 93 krogov. Sledijo: Sprah (Remont), Koželj (Zel.), Vrtič (Zel.), Kolarič (Juršinci), Kramberger (Kidričevo). Gornji strelci bodo tekmovali s precizno malokalibrsko puško.

Mladinci:

Ekipe: 1. Breg 773 (prejeli zračno puško), 2. Turnišče 766, 3. Kidričevo 765, 4. Drava 648, 5. Železničar 637, 6. Pletarna 537 krogov.

Poedinci: 1. Mihelač (Turnišče) 173, 2. Cerjak (Železničar) 169, 3. Bosilj (Breg) 167, 4. Pernat L. (Breg) 165, 5. Gojčič (Kidričevo) 163 krogov.

Članice: 1. Pletarna 620 krogov (prejela zračno puško).

Poedinke: 1. Ciglar (Delta) 167, 2. Zidarič (Petovja) 153, 3. Plan-

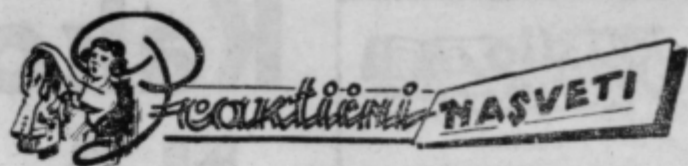
Nov rekord na kegljišču SD Drave

Ptujski kegljači se vestno pripravljajo na bližnja tekmovanja in redno trenirajo pod strokovnim vodstvom. Na zadnjem treningu so dosegli zelo lep rezultat in ekipno podrli ter postavili nov rekord kegljišča z znakmo 453. Ekipa je nastopila v naslednji postavi: Trpinc, Hodnik I. in II., Brečelj, Korošec, Pirš, Šiker, Majcen, Bobič in Vukotič. Pa.

SLOVENSKI OKTET DANES V PTUJU

Koncertna direkcija Slovenije iz Ljubljane priredi danes, v petek, 20. IX. 1957, ob 20. uri koncert v ptujskem gledališču. Pel bo znani Slovenski oktet. Ptujčanom se bo predstavil z narodnimi in z umetnimi pesmimi. Imena, kakor so Gašper Dermota, Janez Lipušek, Marij Kogoj, Božo Orešelj, Tone Kozlevčar, Roman Petrovič, Artur Sulc in Tone Petrovič, nam zagotavljajo, da bo koncert z izbranimi pesmimi res dober. Zato ne zamudite redke prilike. Vstopnice lahko kupite pri gledališki blagajni.

Za vsakogar nekaj zanimivega

Od kod so dobili avtomobili imena?

Iz dneva v dan narašča avtomobilski promet na naših cestah. Različni avtomobili domače in tuje proizvodnje se vrstijo kakor po tekočem traku. Novi in lepi modeli zmeraj pritegnejo pozornost ljudi, ki gledajo za njimi in ugibajo, kakšne znamke naj bi bile ali oni avtomobil. Danes, v dobi avtomobilizma, poznajo že otroci znamke avtomobilov, vendar malo ve, od kod so ta imena.

Adler (orel) — ime mu je dal konstruktor Klayer, češ da je njegov avto med drugimi avtomobili kakor orel med ptici.

Mercedes — tako je bilo ime hčerki avstrijskega konzula Jellicke v Nizi.

Opel je dobil ime po tovarnarju Adamu Opelu.

Chevrolet je dobil ime po Švicarju Louisu Chevroletu, ki je bil ustanovitelj tovarne avtomobilov v Detroitu.

Benz — svetovno znana tovarna avtomobilov v Mannheimu. Ime je dobila po Carlu Benzu, pionirju avtomobilizma.

Buick — tako se je pisal nizozemski ustanovitelj ameriške tovarne avtomobilov (1900).

Cadillac — priimek ustanovitelja ameriškega mesta Detroit (1701).

Citroen — največ francoskih avtomobilov je konstruiral Andre Citroen.

Ford (Detroit) — je dobil ime po Henryju Fordu, ki je 1903. leta osnoval največje ameriško društvo za industrijo avtomobilov.

Steyer se imenuje po istoimenskem mestu v Avstriji.

Avtomobil znamke Fiat, ki ga izdelujejo tudi naše tovarne, je italijanskega izvora. Ime Fiat je kratica: Fabbrica Italiana di Automobili Torino.

To so najbolj poznani avtomobili. Avtomobilski industrija pa hitro napreduje in tako lahko vidimo vsak dan na cestah vedno nove vrste avtomobilov.

Okna, ki jih zapira dež

Na inštitutu za nadziranje mikrovlag v Magneoliji, New York, so izdelali okna, ki so v zvezi z električno napeljavo v hiši. Brž kro višje v Magneoliji, New York, okna, se prekine zveza z električnim tokom in okna se avtomatično zapro.

Najbogatejši rudnik urana na svetu

V južni Avstraliji, blizu Adelaide, so našli bogata ležišča urana. Seveda so takoj odprli rudnik, ki je za zdaj najbogatejši na svetu. Profesor Douglas Manson, geolog, je izjavil, da najdena ruda vsebuje 70 do 80 odstotkov urana.

Beneške — Markov trg

Mravlje ogrožajo BENEŠKE

Članice in člani Društva učiteljev in profesorjev v Ptuj, ki so se udeležili letos junija skupinskega izleta v Trst in Beneške, pa tudi ostale naše bralce bo prav gotovo zanimalo v zvezi z Doževim palačo v Beneških in s Kanalom Grande, da so mravlje prodrele v neposredno bližino Benetk in obstaja nevarnost, da bodo uničile pilote-hode, na katerih stojijo zanimive beneške zgradbe.

Veliko število mravelj so že ugotovili na kopnem prav nasproti Benetk. Našli pa so jih tudi že v Doževi palači na Trgu sv. Marka in na mostu pri akademiji. Ponekod so se lotile celo kolov, na katere v kanalih privzamejo gondole. V zadnjem času pa te uničujejo tudi že na otoku Sv. Jurija nasproti Trga sv. Marka.

O istem pojavu tožijo tudi v Vatikanu in v Florenci.

Beneški prefekt je imenoval posebno komisijo, ki bo izdelala načrt in poskrbela sredstva za obrambo mesta pred nadaljnjim vdorom mravelj in velikim škodo, ki preti temu zanimivemu mestu.

Zadružno kletarstvo v Franciji

Vinogradniki in kletarji Francije so se pričeli širše združevati v vinarske oziroma vinogradniške zadruge ter v področne zadruge zveze po koncu prve svetovne vojne. Leta 1932 so ustanovili v Lyonu Nacionalno združenje zadružnih klet. Potreba po obnovi, po filokseri prizadetih vinogradov je v začetku tega stoletja prisilila vinogradnike Francije, da s samopomočjo kolektivno zberejo potrebna sredstva in združijo napore — to pa je bil pričetek zadružnega gibanja in organiziranja francoskega vinarstva na zadružni podlagi, tako proizvodnje kakor trgovine. Do pričetka prve svetovne vojne je bilo organiziranih 79 vinarskih združenj, predvsem na južnih vinorodnih področjih; ob pričetku druge svetovne vojne so imeli zadružniki že 901 klet, leta 1948 pa že 956 klet s kapaciteto 16.900.000 hl in so tako bile sposobne predelati 25 odstotkov celotne francoske vinske proizvodnje.

da lahko potem desetkrat zapoveduje. (Jean Paul)

Zenske vidijo pri duhovnih moških samo njihove napake, pri bedakih pa je njihove vrline, kolikor jih sploh imajo. (Balzac).

Neumno ženska je hujše zlo kot neumen moški — ker več govori. (Gruber)

Ženske so bolj nevarne, kadar jih je strah, zato se same sebe tolkokrat boji. (Borne)

Zakon je neke vrste državni stroj v malem. Žena vodi gospodarsko ministstvo, tašča vojno ministstvo, otroci zastopajo zunanje zadeve, mož pa predstavlja ljudstvo, ki plačuje davke. (Bernard Shaw)

Ko je leta 1948 francoska vlada pričela krepkeje podpirati zadružne organizacije, so se zadružne kleti povečevale, modernizirale in gradile nove, tako da je danes v Franciji 1087 zadružnih klet s kapaciteto 25.500.000 hektolitrov in so zato sposobne predelati 30 odstotkov vinogradniške proizvodnje same Francije. Od 1948 do danes je bilo ustanovljenih novih vinarskih združenj 181, kletni prostori pa povečani za 6.600.000 hl.

Od omenjenega leta naprej so namreč prejele zadružne kleti oziroma vinarske zadruge od države skoraj osem milijard francov finančnih sredstev, deloma kot kapitalno pomoč, deloma pa kot kredit po petodstotni obrestni meri in z vračanjem v 15-letnih anuitetah.

Zivahna reklama opozarja zadnje čase na nova pralna sredstva in jih hvali na vse pretege. Gospodinje pa so nezaupljive, zlasti pa so nezadovoljne s skupnimi navodili za uporabo. Naziv »detergent«, ki ga imata praška Rio in Plavi radion, povprečni pa tudi bolj izobraženi gospodinjki kaj malo pove. Zato ponatiskujemo članek, ki govori o »Sodobnem gospodinjstvu o lastnostih in uporabnosti teh novih pralnih sredstev.

Milena Golob, otrok iz Strele št. 13, se je z mlekom poparila po levi roki; Matilda Mohorko, Podložje 13, je pes ugriznil v levo nogo; Marija Vučak iz Ormoža, se je vrezala s koso v desno roko; Marjan Vindiš, otrok iz Dravinjskega vrha 51, se je s sekuro vsekaval v desno nogo; Nežo Bedrač iz Šturmovca 22, je podrl motorist in ji poškodoval glavo in roko; Marija Anderle, Velika Nedelja 40, je padla in si poškodovala desno nogo; Franca Sluga, Stogovci 9, je nekdo napadel in mu poškodoval glavo; Trnčar Franc, Trnovska vas 39, je trčil s kolesarjem — poškodba glave; Andrej Herce, Sedlašek 14, si je z železom poškodoval desno roko; Anton Pučko, otrok iz Ptuj, je padel z balkona in si poškodoval glavo; Antonija Egartner iz Stoperc 68, je padla in si poškodovala levo roko; Amalija Čeh, Plešivica 1, pri padcu si je poškodovala nogo; Neža Kelenc, Mestni vrh 31, pri delu si je poškodovala nogo; Ivana Golob, Drakš 1, poškodovala nogo; Irena Kolar, otrok iz Črešnjeva 4 — poškodoba leve roke; Vinko Korošec, otrok iz Hermanci 18, zbadel se je s trnom v nogo; Ciril Belšak, otrok iz Pristave 1 — konj ga je brcnil v čelo; Ciril Viher iz Hermanc št. 35, je padel z lestve in si poškodoval nogo; Marija Zadravec, Obrež 72, zaletela se je v kolesarja in si poškodovala roki; Maks Mele, Kidričevo 8, je padel

181, kletni prostori pa povečani za 6.600.000 hl. Od omenjenega leta naprej so namreč prejele zadružne kleti oziroma vinarske zadruge od države skoraj osem milijard francov finančnih sredstev, deloma kot kapitalno pomoč, deloma pa kot kredit po petodstotni obrestni meri in z vračanjem v 15-letnih anuitetah.

z lestve in si poškodoval glavo; Ana Zunkovič, Prepolje 16, moški jo je udaril s kladivom; Anton Ivanuš, Lovrenc 106, poškodoval si je roki pri delu.

Razpored dežurstva zdravnikov

za čas od 20. do 30. sept. 1957

Dr. Franc Rakuš, Ormoška 24 — petek, 20. sept. od 16. do 7. ure.
Dr. Milan Carli, Trg svobode št. 2/1, tel. 202 — sobota, 21. sept. od 12. do 7. ure.
Dr. Franc Rakuš, Ormoška 24 — nedelja, 22. sept. od 7. do 7. ure.
Dr. Matko Mrgole, Bezjakova 6, tel. 50 — ponedeljek, 23. sept. od 16. do 7. ure.
Dr. Ladislav Pirc, Znidaričeva št. 2, tel. 75 — torek, 24. sept. od 16. do 7. ure.
Dr. Milan Carli, Trg svobode št. 2/1, tel. 202 — sreda, 25. sept. od 16. do 7. ure.
Dr. Ivo Medved, Ljutomerska št. 25 — četrtek, 26. sept. od 16. do 7. ure.
Dr. Franc Rakuš, Ormoška 24 — petek, 27. sept. od 16. do 7. ure.
Dr. Ladislav Pirc, Znidaričeva št. 2, telef. 75 — sobota, 28. sept. od 12. do ponedeljka, 30. sept. do 7. ure.
Dr. Matko Mrgole, Bezjakova 6, tel. 80 — ponedeljek, 30. sept. od 16. do 7. ure.

DETERGENTI

KAJ pravi

...ženske o moških...

Ne ljubim moških zato, ker so moški, marveč zato, ker niso ženske. (Kristina Svedska)

Vesela sem, da nisem moški. Tedi bi se morala poročiti z žensko. (Madame de Staël)

Glavna napaka moškega je njegov preveč poudarjeni jaz. Če od tega nekaj odkihnemo — kaj potem pravzaprav še ostane? (Shirley Seifert)

Kje bi bila moč žena, če bi moške ne bili domišljavi? (Marie von Ebner-Eschenbach)

Da se moški v nas zaljubi, moramo doseči že z očarljivim pogledom; da ohranimo njegovo zvestobo, potrebujemo mnogo več: spretnost, nekaj zvižčnosti, mnogo duha in celo nadih muhavosti in nepreračunljivosti. (Nihon de Leclios)

...moški o ženskah...

Ženske nas navdihnejo za velike stvari in nas ovirajo, da bi jih uresničili. (Dumas)

Možno je, da nas ženska tudi enkrat uboga, vendar z namenom,

Pri novih ali sveže prebarvanih oknih se pri zapiranju deli med seboj sprimejo in jih le težko ločimo. Pomagamo si, če vse stične ploskve namažemo z milom.

Nad škripajočimi vrati se ne bomo več razburjali, če namažemo nasadila z zmetim grafitom. Uporabni so ostanke, ki jih dobimo pri ostrenju svinčnika.

Kadar lupimo ali režemo krompir, postanejo roke temno rjave. Očistimo jih s sokom kislega jabolka, z limoninim sokom ali s kisom.

Ako so ključki zarjavili, jih namažite s petrolejem in rja bo izginila.

Kristalne posode in vaze ne bodo izgubile sijaja, če jih vedno umivamo le v mrzli vodi.

Prerezana čebula ostane več dni sveža in uporabna, če prerezano ploskev namažemo z maslom.

Kakao se ne sprime v kepe, če ga pomešamo s sladkorno sipo preden ga vsujemo v mleko.

Meso pravkar zaklane živali je največkrat trdo; če ga nakapamo s limoninim sokom in oljem 10 minut preden ga denemo v pečico, bo pečenka mehka in sočna.

Jajčne jedi in omlete so rahlejšje, če testu dodamo nastrgane krompirja.

Jajčni beljak lahko uporabimo kot lepilo, kadar lepimo papirnate etikete na steklo.

Ako vas med spanjem moti tiktakanje budilke na posteljni omari, jo pokrijte z veliko stekleno vazo, ki bo ublažila njene zvoke, kazalce pa boste vseeno dobro videli.

Surovo platno postane neprepustljivo, ako ga namočite v mešanici, ki jo dobite iz enega dela lanolina in 20 delov bencina. Platno nato posušimo na zraku.

Neslana fiziološka voda je dobro sredstvo za pranje svilnenih tkanin. Še tople odcedimo, jo stepemo, da se peni, in zmencamo v njej umazan kos obleke. Splaknemo ga v mlačni vodi.

Sveže madeže od kave, čaja ali čokolade odpravimo s toplo vodo in dodatkom glicerina.

Aluminijasta posoda ni za vsako jed. Če damo vanjo večkrat

krompir, postane posoda črna. Sneg iz beljaka na primer zelo težko delamo v aluminijasti posodi. Tudi kave in čaja ne kuhamo v njej.

Mažeže vode v vazah in posodah, ki jih rabimo izključno za vodo, odstranimo, če vlijemo vanje nekoliko kisa in vode.

Preden posadimo sobno rastlino v lonček, damo vanjo malo oglja, da korenine ne bodo začele gniti.

Da preprečimo potenje nog, bomo dali v čevlje z gumijastimi podplati slamnate, plutovinske ali druge vložke. Ko čevlje sezujemo, vzemimo iz njih tudi vložke, da se v času ko nismo obuti posuše. Od časa do časa jih moramo tudi temeljito oprati, sicer se preveč nasitijo potu in umazanije.

Blato ptičev izbriši previdno. Sledove v beli tkanini mani s svežim kruhom, v temni s črno kavo.

Slake in puh odstraniš iz obleke, če jo drgneš z žametasto rokavico.

Še eno luknjico na pasu, ki nam je prevelik, napravimo, če ga prebodemo z žarečo pletilno iglo.

Ljudem je navadno zelo neprijetno, če se jim roke pote, ne da bi bil za to vzrok. Taka koža ni zdrava in jo je treba pozdraviti. Zjutraj po umivanju namažite roke s formalinim alkoholom, potem jih pa namažite z dobro masno kremo. Čez dan jih večkrat namažite z mešanico, ki ste jo pripravili iz petih delov limoninega soka in enega dela alkohola.

Kvas preizkusimo, ako ga vržemo v kozarec vrele vode. Če plava na površju, je še uporaben. Njegov učinek povečamo, če ga pred uporabo denemo v mlačno mleko, ki mu poprej primemo moke in sladkorja. Kvasne glivice se tako hitreje razvijajo.

Preproge lepo očistite z žaganjem, namočenim v vodi, ki ji dodate nekaj salmijaka. Namočeno žaganje potresite po preprogi in ga z metlico drgnite v vsih smereh. Žaganje bo vplilo ves prah, nazadnje ga pa še dobro stepite s preproge.

Detergenti pa ne služijo samo za pranje tkanin, temveč jih uporabljamo tudi pri vsakdanjem gospodinskem opravilu. Z raztopino tega ali onega detergenta izpiramo čaše, kuhinjsko posodo, jedilni pribor, šipe, ogledala, svetilke, kristalna stekla, keramiko, stene (obarvane z oljnatno barvo), tla, peči. Posodo izpiramo z mlačno raztopino, naskar jo izplaknemo še s čisto, mrzlo vodo. Tudi zelo masno posodo lepo umijemo z mrzlo raztopino detergenta. Detergent ne škoduje rokam, zato nam ne razpokajo. Isto kakor za pranje, velja tudi za umivanje: ne dodajamo vodi preveč detergenta, da ne bomo po nepotrebnem zapravljali denarja.

Na koncu moramo seveda pripomniti naslednje: zadovoljni smo, da proizvajalec nudi svoj proizvod tudi široki potrošnji ter

razumemo, da se mora industrija še v marsičem boriti, da izpolni svoje naloge. Dobili smo detergent, želeli bi pa, da bi po možnosti čimprej prišel na trg v okusni, primerni embalaži, opremljen z vsemi potrebnimi navodili.

FINANČNA KOORDINACIJA

V nekem angleškem listu je izšel oglas sledeče vsebine: »Mladet umetnik, ki prejema plačo v sredo in je brez denarja v soboto želi znanja za mlado ženo, ki dobi svojo plačo ob sobotah in je brez denarja v sredo.

PRAVILEN ODGOVOR

Na nekem sestanku žena v Ameriki se je govornica toplo zavzemala za vojne žrtve v Evropi.

— Ali ste hoteli s tem reči — se je oglašila ena izmed poslušalk, — da bi posvojili otroka, če tudi ga še niste videli?

— Zakaj ne, je odvrnila govornica, tudi svojega lastnega otroka nisem nikdar prej videla, preden sem ga dobila.

Oglas in objave

Prodajam

PRODAM 61 arov njive na območju Lancove vasi. Naslov v upravi.

PRODAM 3 ha 84 arov gozda ob cesti Narpilje — Stež. Naslov v upravi.

KROJAŠKI šivalni stroj »Pfafl« prodam. Zagrebška 11, Ptuj.

PRODAM 38 arov njive v Podvinjih 118, p Ptuj.

SODE OD 250 DO 350 LITROV prodam. Mariborska 10, Ptuj.

HISO Z VRTOM prodam v Hajdovšah št. 79.

80-BASNO KLAVIRSKO HARMONIKO prodam. Naslov v upravi.

Seviba

ADMINISTRATORKA z znanjem strojepljiva in stenografije želi spremeniti službo v Ptuj. Naslov v upravi lista.

TRAKTORIST z eno leto in pol prakse išče zaposlitve. Naslov v upravi.

Kupim

MOTORNO KOLO od 150 do 180 ccm kužim. Naslov v upravi.